

HÖSTPROGRAM ÅR 2022

Söndag
11 september
11.00-13.00

OM MYROR OCH LIVET I MYRSTACKEN – familjeaktivitet

Drottningar, drönare och arbetare, alla har en uppgift i den myllrande myrstacken, men vem gör vad? Vi samlas med barnen vid en stor myrstack i skogen och funderar över hur ett myrsamhälle kan fungera med många tusen individer. Hur kommunicerar de med varandra? Vad äter myrorna och hur överlever de vintern? Bygger alla myror en myrstack?

En aktivitet för hela familjen med tipspromenad om myror och naturbingo. **Ingela Johansson, förskollärare och utomhuspedagog**, och **Kerstin Lundén** är dagens ledare. Gummistövlar och oömma kläder. Ta med matsäck och gärna lupp, om ni har, men det finns också att låna.

Samling och avslut vid stora parkeringen Boo kyrkväg 11 vid kyrkogårdsförvaltningen. Buss 421 och 422 från Orminge Centrum/Slussen, busshållplats Boo kyrka.

Upplysningar: Ingela Johansson 070-281 80 71, ingelating@gmail.com

Tisdag
13 september
19.00-21.30

NATURLAGEN: OM NATURENS RÄTTIGHETER OCH MÄNNISKANS MÖJLIGHETER

Vi befinner oss i ett paradigmskifte, ett avgörande skifte i tänkandet kring relationen mellan människa och natur. För att hindra fortsatt miljöförstöring och överexploatering krävs ny lagstiftning som utgår från att naturen ges egen juridisk rättighet att existera. Dagens miljölagar utgår sedan hundratals år från människans intressen enbart, vilket förklarar varför naturvärden ofta prioriteras bort i samhällsplaneringen. Tänk dig att Sågsjöns vatten, Ramsmoras mosaiklandskap och Sarvträskes sumpskog ges egen talan i samhället!

Kvällens föredragshållare är **Pella Thiel, ekolog och författare** till den nyligen utkomna boken *Naturlagen: Om naturens rättigheter och människans möjligheter*. Pella var tidigare ordförande i Naturskyddsföreningen i Värmdö och har arbetat många år med dessa frågor.

Boken finns att köpa under föredragskvällen.

Föredraget är ett samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

Efter föredraget hålls årsmöte, kallelse utgick i vårprogrammet. Vi bjuder på frukt, te/kaffe.

Plats: Kommunalvägen 2 by, Boo-salen i f d Boo Kommunhus. Busshållplats Telegramvägen.

Upplysningar: Kerstin Lundén 070-47 00 160, kerstin.lunden.natur@gmail.com

Lördag
17 september
10.00-12.00

VAD HAR HÄNT I MENSÄTTRA VÅTMARK?

Mensätra våtmark är en viktig del i Sågsjöns vattensystem och i grönstrukturen i Boo. Dalgången längs Värmdövägen har trots dikningar och andra åtgärder översvämmats och den gamla öppna marken har successivt utvecklats till våtmark. Redan 2012 kontaktade föreningen Nacka kommun angående den utvecklingspotential som vi såg i våtmarken.

Våren 2022 har arbeten färdigställts i Mensättra våtmark för att stärka den biologiska mångfalden genom att förbättra livsmiljön för fåglar, groddjur och insekter. Våtmarken kommer också att fungera som översvämningsyta vid kraftiga regn, bidra till att rena dagvatten och minska övergödningen. Våtmarken är tillgängligjord med spänger och broar. Grova skor eller stövlar rekommenderas.

Kerstin Lundén, Boo Miljö- och Naturvänner, guidar.

Samling och avslut vid våtmarkens nya parkering med infart från Värmdövägen. Buss 422 från Slussen/Orminge Centrum till hållplats *Mensätra*. Buss 414 alt 442 från Slussen till hållplats *Boo backe*.

Upplysningar Kerstin Lundén, 070-47 00 160, kerstin.lunden.natur@gmail.com

Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

Lördag
24 september
10.00-14.00

VANDRING I NATUREN KRING HIMLABERG

Vi börjar vår vandring vid Idunskolan i Kihl i ett större av Skogsstyrelsen nyckelbiotopklassat område, som utmärks av höga naturvärden i terräng med mycket branter och block. Efter kraftig stigning kommer vi in i Velamsunds naturreservat, även det ett nyckelbiotopklassat område, och når Himlaberg, innerskärgårdens högsta punkt drygt 70 meter över havet. Fossilt klapperstensfält i närheten är tecken på att där gick strandlinjen för cirka 9500 år sedan. Himlaberg var då ett av de få skären i arkipelagen. Uppe på höjdryggen får vi utsikt söderut över Baggensfjärden och norr- och västerut mot landmärken i Täby och Upplands Väsby. Inte långt ifrån Himlaberg markerar ett gränsröse mötet mellan ägorna Rams Mora, Velamsund och Kihl. **Ronny Fors, Naturskyddsföreningen i Nacka**, guidar. Ta med matsäck, kikare och gärna lupp om ni har.

Samling vid bollplanen i korsningen Värmdövägen/ Velamsundsvägen. Buss 422 från Slussen/ Orminge Centrum till busshållplats *Kihls gård*. **Avslut** vid korsningen Värmdövägen/ Kummelnäsvägen. Buss 422 alt. 421 till Orminge Centrum från busshållplats *Eriksvik*.

Upplysningar: Kerstin Lundén 070-470 00 160, kerstin.lunden.natur@gmail.com
Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

Lördag
1 oktober
10.00-14.00

MOSSOR – kurs i artkännedom. Kursdag 1. Obs! föransmälan, max 15 deltagare.

Bladmossor, levermossor ... men vilken art är det? Vad är skillnaden mellan en mossa och en lav? Vi börjar med de vanligaste mossarterna och grundläggande fakta om mossorna som organismer och deras roll i naturen. Vandringen går från skogen söder om Mensättra våtmark till Backeböl brandfält och vi kommer att titta på mossor som växer i granskog, på hällmark, i fuktigare mark, på stenar och på död och levande ved. **Ledare är Måns Persson, Mossornas Vänner**. Ta med matsäck och lupp med 10 ggr förstoring om du har.

Samling vid förskolan LÄR, Gustavsviksvägen 10, buss 422 från Slussen/ Orminge Centrum till busshållplats *Mensättra* alternativt buss 422 från Gustavsbergs Centrum till hållplats *Förman svägen*. **Avslut** vid Boovägen, busshållplats *Västertäppsvägen* för buss 414.

Upplysningar och föransmälan till kursen senast fredag 23/9 till Kerstin Lundén, 070-47 00 160, kerstin.lunden.natur@gmail.com
Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

Lördag
8 oktober
10.00-14.00

SVAMPUTFLYKT Obs! föransmälan.

Vi hoppas på svamp i höst. Tillsammans med **Bibbi Wallqvist, svampkonsulent**, beger vi oss ut i svampskogarna på Värmdö, där vi får lära oss skilja ut de ätbara svamparterna från andra mindre lämpliga eller giftiga arter, liksom hur vi bäst tillagar de goda matsvamparna. Ta med svampkorg, kniv och matsäck. Stövlar eller kängor.

Samling på parkeringen vid Coop Extra i Orminge Centrum kl 10.00 för samåkning med bil ut till Värmdö. Ta med bil ni som har. Buss 471 från Slussen till *Orminge Centrum*, buss 422 från Gustavsbergs centrum till *Orminge Centrum*.

Upplysningar och föransmälan senast torsdag 6/10 till Sonny Johansson 072-24 59 340, sonnyjj@gmail.com

Onsdag
19 oktober
19.00-20.30

LJUSFÖRORENINGAR – PÅVERKAN PÅ DJUR OCH MÄNNISKOR

Ökande mängder artificiellt ljus lyser upp våra tätorter, flygplatser, industriområden och vägnät. Sammanhängande mörkerzoner minskar, där den mörka natthimlen är navigerbar för nattlevande djur som fladdermöss, fåglar och insekter. Dygnsrytmen, växlingen mellan dagsljus och mörker, rubbas. Vad vet vi om ljusföroreningarnas negativa effekter på ekosystemen och den biologiska mångfalden? Hur är påverkan på människans hälsa? På vilka sätt kan vi minska ljusföroreningarna? Har det betydelse vilken typ av ljus vi använder? **Emma Holmberg, hållbarhetsstrateg och humanekolog, Ekologigruppen**, är kvällens föredragshållare.

Föredraget följs upp med en kvällsvandring kring Boovallen och Baggensstaket, se program nedan.

Plats: Kommunalvägen 2 by, Boo-salen i f d Boo Kommunhus. Busshållplats *Telegramvägen*.

Upplysningar: Kerstin Lundén 070-47 00 160, kerstin.lunden.natur@gmail.com
Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

Lördag
22 oktober
10.00-14.00

MOSSOR – kurs i artkänning. Kursdag 2. Obs! föransmälan, max 15 deltagare.

Under kursdag 2 fördjupar vi våra mosstudier i Skarpnäs naturreservat där vi tittar på mossor i andra miljöer som bergsbranter och kring den humusrika Svartpotten. Kanske kan vi hitta några mossor som är naturvårdsarter?

Ledare är Måns Persson, Mossornas Vänner.

Ta med matsäck och lupp med 10 ggr förstoring om du har.

Samling och avslut vid stora parkeringen vid Sjöängsvägen. Buss 471 från Slussen/ Orminge C till hållplats *Nämdöstigen*, gå förbi Boo hembygdsgård och följ Sjöängsvägen till parkeringen.

Upplysningar och föransmälan till kursen senast fredag 23/9 till Kerstin Lundén, 070-47 00 160, kerstin.lunden.natur@gmail.com

Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

Måndag
24 oktober
19.00-21.00

LJUS OCH MÖRKER I VÅR NÄRMILJÖ – kvällsvandring

Lär dig mer om ljus och mörker och vad du kan göra för att skydda känsliga djur och ekosystem.

Vi gör en kvällsvandring med fokus på ljusföroreningar och hur vi kan minska dessa i vår egen närmiljö. **Anna Waernborg, ljusdesigner**, guidar en kvällsvandring i området kring Boovallen och Baggensstaket.

Samling och avslut vid stora parkeringen på Boovägen mitt emot Boo gårds skola och Boovallen. Buss 414 från Slussen/ Orminge C, ev också 442 från Slussen, till hållplats *Boo gård*.

Upplysningar: Kerstin Lundén, 070-47 00 160, kerstin.lunden.natur@gmail.com

Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

☒ **Alla angivna sluttider i programmet är cirkatider.**

Medlem i Boo Miljö- och Naturvänner blir du genom att sätta in årsavgiften på **plusgiro 98 98 83-4** eller **bankgiro 825-2371**.

Enskilt medlemskap	100 kronor
Familjemedlemskap	150 kronor

Familjemedlemskap gäller för två vuxna som vill bli medlemmar och som är skrivna på samma adress. Ange bägges namn vid inbetalningen.

Barn och ungdomar under 18 år följer gratis med vuxen med enskilt medlemskap eller familjemedlemskap på våra aktiviteter.

Vi är tacksamma om ni väljer att ta emot aktivitetsprogrammen via e-post. Meddela er e-postadress till boom@boonatur.se

Upplysningar om föreningens verksamhet ges av ordförande Kerstin Lundén 070-47 00 160 eller av vice ordförande Ulla Brunö 070-546 66 72 eller genom att gå in på **vår nya hemsida www.boonatur.se**
På hemsidan kan ni bland annat se rapporter från våra tidigare aktiviteter och läsa föreningens remissvar och skrivelser i aktuella ärenden.

Boo Miljö- och Naturvänner är en opolitisk förening, som sedan starten 1982 arbetar lokalt med natur- och miljöfrågor i Boo. I år firar vi 40 år som förening!

Styrelsen behöver nya ledamöter, vi behöver dig som är intresserad av att arbeta med natur- och miljöfrågor. Hör av dig till oss, så berättar vi mera!